

των: **Αλέξη Π. Μητρόπουλου (Καθηγητής-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ) &
Δημήτρη Π. Μητρόπουλου (Νομικός)**

Ιδιωτικοποίηση των συντάξεων με την ...ευλογία της ΕΕ

Έρχονται τα ΡΕΡΡ

(«ευρωπαϊκά ατομικά συνταξιοδοτικά προϊόντα»)

I. Ατομικά συνταξιοδοτικά προϊόντα (ΡΕΡΡ): Τορπίλη στα θεμέλια του Δημόσιου ΣΚΑ

Αρκετές φορές έχουμε μιλήσει για την επερχόμενη σταδιακή διάλυση του Δημόσιου Ασφαλιστικού Συστήματος και την παράδοση των εισφορών εργαζομένων-εργοδοτών στα μεγάλα κερδοσκοπικά συγκροτήματα, ευρωπαϊκά και παγκόσμια (funds, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες, επενδυτικά σχήματα κ.λπ.).

Προς αυτήν την κατεύθυνση άλλωστε ωθεί τα πράγματα και ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης). Χρησιμοποιεί με επιμονή τον όρο του «χρηματιστηριακού αναλφαριθμητισμού»(!), μια πρωτοφανή και προκλητική για τη μεροληψία του υπέρ του νομαδικού κεφαλαίου παγκόσμια πολιτική πλατφόρμα, καλώντας τα κράτη να εθίσουν τους νέους ανθρώπους, από τα πρώτα χρόνια της σχολικής τους ηλικίας, στο χρηματιστηριακό παίγνιο, ως ...πεμππουσία της μόρφωσης και των σύγχρονων αξιών που πρέπει να εμποτίσουν τον Νέο Κόσμο!

Ήδη, στην από 2-4-2023 ανακοίνωσή μας, αποκαλύψαμε το νομοσχέδιο του Υπουργείου Οικονομικών, με το οποίο προωθείται ο θεσμός τού «Πανευρωπαϊκού Ατομικού Συνταξιοδοτικού Προϊόντος» («Pan-euroean Personal Pension Product»-ΡΕΡΡ), που συνιστά τορπίλη στα θεμέλια του Δημόσιου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης.

Δυστυχώς το νομοσχέδιο αυτό έγινε πλέον νόμος του κράτους, ο ν. 5042/2023 (ΦΕΚ Α 88/10-4-2023) κατά την προεκλογική περίοδο, όπου τα ουσιώδη διαφεύγουν από όλες σχεδόν τις πολιτικές δυνάμεις!

Με την ενσωμάτωση του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1238 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20-6-2019 στα άρθρα 46-56, προωθείται ο θεσμός των «PEPP», ένα πανευρωπαϊκό σύστημα εθελοντικών συντάξεων (κύριων) στη βάση της ιδιωτικής ασφάλισης, που συρρικνώνει το πεδίο της δημόσιας υποχρεωτικής ασφάλισης. Το νέο σύστημα γενικευμένης ιδιωτικής ασφάλισης που ανασχεδιάζει τα συνταξιοδοτικά συστήματα, με πρόσχημα το δημογραφικό ζήτημα της Ευρώπης, θα οδηγήσει στη γενικευμένη απαξίωση των εθνικών συστημάτων ασφάλισης των χωρών της γηραιάς ηπείρου.

II. Ο ν. 5042/2023 (άρθρα 46-56) ανοίγει τον δρόμο στην ιδιωτικοποίηση των συντάξεων

Με τον ν. 5042/2023 (ΦΕΚ Α 88/10-4-2023) αποφασίστηκε η ενσωμάτωση στο Εθνικό μας Δίκαιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1238 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20-6-2019 σχετικά με τη θέσπιση πανευρωπαϊκού ατομικού συνταξιοδοτικού προϊόντος (PEPP), όπως αυτός συμπληρώθηκε με:

-τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/473 της Επιτροπής της 18-12-2020 αναφορικά με τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που διευκρινίζουν τις απαιτήσεις για τα έγγραφα πληροφοριών, τις δαπάνες και τις προμήθειες που περιλαμβάνονται στο ανώτατο όριο δαπανών και τις τεχνικές μείωσης του κινδύνου για τα PEPP,

-τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/895-896 της Επιτροπής της 24-2-2021 ως προς τις παρεμβάσεις σχετικά με προϊόντα και τις πρόσθετες πληροφορίες για τους σκοπούς της σύγκλισης των εποπτικών εκθέσεων και

-τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2021/897 της Επιτροπής της 4-3-2021 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων και τη μορφή των εποπτικών εκθέσεων προς τις αρμόδιες αρχές, καθώς και για τη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών και με την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων.

Με τις ψηφισθείσες διατάξεις των άρθρων 46-56 του ν. 5042/2023 ρυθμίζονται τα μέτρα για την ενσωμάτωση και εφαρμογή τού ανωτέρω Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1238 στο Ελληνικό Δίκαιο και θεσπίζεται το πανευρωπαϊκό ατομικό συνταξιοδοτικό προϊόν (PEPP).

Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 5042/2023, το PEPP αποτελεί ένα νέο εθελοντικό πρόγραμμα σε επίπεδο ΕΕ που δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να αποταμιεύουν για τη συνταξιοδότησή τους μέσω διαφόρων ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Το PEPP αποτελεί ένα μέρος από το σχέδιο δράσης τής Επιτροπής για την ενίσχυση της Ένωσης Κεφαλαιαγορών και -όπως δηλώνεται- θα είναι διαθέσιμο ως «συμπλήρωμα» των δημόσιων και επαγγελματικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, παράλληλα με τα υφιστάμενα εθνικά ιδιωτικά συνταξιοδοτικά προγράμματα.

Επίσης, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου, οι αποταμιευτές θα επωφελούνται από μεγαλύτερο εύρος επιλογών, εντονότερο ανταγωνισμό, ενισχυμένη διαφάνεια και περισσότερη ευελιξία αναφορικά με την προσφορά προϊόντων. Όπως ομολογείται το PEPP θα συμβάλλει στη διοχέτευση των αποταμιεύσεων των πολιτών προς τις κεφαλαιαγορές επ'ωφελεία των επενδύσεων και της ανάπτυξης στην ΕΕ. Οι πάροχοι PEPP θα επωφεληθούν από την πραγματική ενιαία αγορά για το PEPP και από την απλουστευμένη διασυνοριακή διανομή, προκειμένου να συγκεντρώσουν περιουσιακά στοιχεία και να δημιουργήσουν οικονομίες κλίμακας.

Πιο συγκεκριμένα:

Στο άρθρο 46 του ν. 5042/2023 ορίζεται ότι σκοπός του Μέρους Γ' του νόμου είναι ο καθορισμός ρυθμίσεων για την εφαρμογή τού ανωτέρω Κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη θέσπιση Πανευρωπαϊκού Ατομικού Συνταξιοδοτικού Προϊόντος «PEPP».

Στο άρθρο 47 ορίζεται το αντικείμενο του νόμου, που είναι «α)οι αρμόδιες αρχές για την εποπτεία των παρόχων και των διανομέων PEPP, καθώς και για την εκτέλεση των καθηκόντων, που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1238, σύμφωνα με την περ. 18 του άρθρου 2 αυτού, στους κατ' εξουσιοδότηση αυτού κανονισμούς και στις κατ' εξουσιοδότηση αυτών πράξεις, β)οι εξουσίες των

αρμόδιων αρχών και οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περιπτώσεις παράβασης του Κανονισμού, των κατ' εξουσιοδότηση αυτού κανονισμών, των κατ' εξουσιοδότηση των κανονισμών αυτών πράξεων, καθώς και του παρόντος, γ)εξειδικεύονται οι λεπτομέρειες επιβολής των κυρώσεων αυτών.».

Με το άρθρο 48 του ν. 5042/2023 ορίζονται οι αρμόδιες αρχές για την εποπτεία των παρόχων ή διανομέων ΡΕΡΡ και για την εκτέλεση των καθηκόντων των παρόχων και των διανομέων ΡΕΡΡ, όπως προβλέπονται στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό.

Στο άρθρο 49 ορίζονται οι εξουσίες των αρμόδιων αρχών και προβλέπεται ότι αυτές καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να συμμορφώνονται με τις κατευθυντήριες γραμμές, τις συστάσεις και τα πρότυπα που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ). Επίσης, για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους, προβλέπεται η συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών, καθώς και με την ΕΑΑΕΣ, σύμφωνα με το άρθρο 66 του Κανονισμού.

Με το άρθρο 50 του ν. 5042/2023 ορίζονται κυρίως οι διοικητικές κυρώσεις στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις του άρθρου 48 (παρόχους και διανομείς ΡΕΡΡ) και στον θεματοφύλακα που δεν εκπληρώνει τα εποπτικά του καθήκοντα σύμφωνα με το άρθρο 48 του Κανονισμού (παρ. 1). Επίσης ορίζονται οι λεπτομέρειες επιβολής των διοικητικών κυρώσεων και των λοιπών μέτρων που έχουν αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα τόσο για ασφαλιστικές επιχειρήσεις και ΝΠΔΔ όσο και για φυσικά πρόσωπα.

Με το άρθρο 51 παρέχεται το δικαίωμα προσφυγής στη Δικαιοσύνη. Αν η προσβαλλόμενη απόφαση έχει εκδοθεί από την Επιτροπή Κεφαλαιαγορά, αρμόδια είναι τα Διοικητικά Δικαστήρια να δικάσουν προσφυγή ή αίτηση ακύρωσης, ενώ αν η προσβαλλόμενη έχει εκδοθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος, αρμόδιο είναι το ΣΤΕ που δικάζει επί αίτησης ακύρωσης.

Στο άρθρο 52 ορίζονται οι ποινικές κυρώσεις εις βάρος όποιου προβαίνει, χωρίς την απαιτούμενη καταχώριση και άδεια, σε παροχή ή διανομή ΡΕΡΡ, ενώ στο άρθρο 53 εξειδικεύονται οι κανόνες δεοντολογίας που εφαρμόζονται κατά τη διανομή προϊόντων ΡΕΡΡ, καθώς και τα κριτήρια αξιολόγησης γνώσεων και

ικανοτήτων που εφαρμόζονται στην περίπτωση των φυσικών προσώπων που παρέχουν συμβουλές σχετικά με ΡΕΡΡ.

Με το άρθρο 54 του ν. 5042/2023 εξειδικεύεται ο τρόπος υποβολής αιτήματος του αποταμιευτή ΡΕΡΡ για αλλαγή παρόχου ΡΕΡΡ, με το άρθρο 55 ορίζονται οι όροι που σχετίζονται με τη φάση συσσώρευσης, αποσυσσώρευσης και με τις μορφές πληρωμής και τέλος με το άρθρο 56 τροποποιείται η περ. η της παρ. 11 του άρθρου 19 του ν. 4583/2018, ώστε να καταλαμβάνει και το ΡΕΡΡ.

III. Τα συνταξιοδοτικά Ταμεία στο έλεος των αγορών

Η αρνητική εμπειρία της σουηδικής «Alecta»

Έτσι, για άλλη μια φορά, αποδείχθηκε ότι η Ευρωπαϊκή Τεχνοδομή -που προέρχεται κυρίως από τις κεντροευρωπαϊκές χώρες (οι χρηματοοικονομικές δομές και κοινοπραξίες των οποίων κυριαρχούν στην κατανομή των πόρων και στη διαχείριση του ενιαίου νομίσματος)- δεν διστάζει να απαξιώνει κάθε δημόσιο και κοινωνικό θεσμό και να τον θεωρεί εμπόδιο στην κερδοσκοπική δράση του πολυεθνικού κεφαλαίου. Αυτό άλλωστε συνέβη και με τη λεγόμενη «κρίση του Νότου» και τα προγράμματα διαχείρισής της (Μνημόνια).

Η Ευρωπαϊκή Τεχνοδομή δεν διδάσκεται ούτε από τις πρόσφατες περιπέτειες του μεγάλου συνταξιοδοτικού Ταμείου «Alecta» της Σουηδίας που, επενδύοντας στις τράπεζες των νεοφυών επιχειρήσεων «Silicon Valley Bank», «Signature Bank» και «First Republic Bank» που χρεοκόπησαν, απώλεσε εν μια νυκτί 2 δις ευρώ οδηγώντας σε απόγνωση τους Σουηδούς ασφαλισμένους (βλ. την από 16-4-2023 ανακοίνωσή μας).

Έτσι, μετά την παράδοση των εισφορών των επικουρικών συντάξεων των νέων σε διάφορα επενδυτικά σχήματα κυμαινόμενου ρίσκου («νόμος Τσακλόγλου» 4826/2021 για το ΤΕΚΑ), τώρα, ένα άλλο αγοραίο πεδίο, ευρωπαϊκού επιπέδου, διανοίγεται και συρρικνώνει το σύστημα της δημόσιας αναδιανεμητικής σύνταξης αφού παραδίδει στους αγοραίους ανέμους το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων της. Γιατί είναι ευνόητο ότι σε ένα πανευρωπαϊκό συνταξιοδοτικό σύστημα οι εισφορές θα οδεύουν προς τα επενδυτικά σχήματα των χωρών που έχουν μείζονα επενδυτική βαθμίδα κατά την

αξιολόγηση των σχετικών οίκων. Επομένως οι Έλληνες εργαζόμενοι καλούνται, πλην των κινδύνων «επένδυσης» των εισφορών τους, να χρηματοδοτούν τις πλούσιες κεντροευρωπαϊκές χώρες όπου εδρεύουν τα επενδυτικά σχήματα υψηλής αξιολόγησης σύμφωνα με τους παγκόσμιους οίκους.

IV. Οι λαοί τής Ευρώπης κατά της ιδιωτικοποίησης των συντάξεων.

Να ενισχυθούν τα δημόσια συνταξιοδοτικά συστήματα

Ως εκ τούτου, πλην της μετανάστευσης των νέων και της αιμοδότησης των πλούσιων κεντροευρωπαϊκών οικονομιών με τις γνώσεις τους και τα κεφάλαια σπουδών τους, θεσμοθετείται πλέον επί πανευρωπαϊκού επιπέδου μια νέα συστημική χρηματοδότησή τους από τα λιγοστά κεφάλαια των αδύναμων χωρών τής «περιφέρειας».

Εάν σ'αυτή τη συνδυασμένη ασφαλιστική αντιμεταρρύθμιση, γεύση της οποίας έλαβε πρόσφατα και η Γαλλία, προσθέσουμε και την εκχώρηση (με πολλούς τρόπους) τής ακίνητης περιουσίας των Ασφαλιστικών Ταμείων μέσω του ενιαίου ΕΦΚΑ στους ιδιώτες προς εκμετάλλευσή τους, τότε σχηματίζεται ένα πλήρες σύστημα σταδιακής παράδοσης της συνάρτησης Εργασιακού-Ασφαλιστικού στους αγοραίους ανέμους που μόνο ανασφάλεια και κοινωνικά δράματα θα προκαλέσει στην (με την ευρεία έννοια) εργατική τάξη.

Και αφού η συνάρτηση Εργασιακού-Ασφαλιστικού είναι ο κεντρικός πυλώνας τού Κοινωνικού Κράτους Δικαίου, οδεύουμε ολοταχώς στην αλλαγή τού Κοινωνικού Υποδείγματος και στην εξαύλωση των εθνικών Συνταγμάτων που προστατεύουν τα δημόσια αγαθά, τις υπηρεσίες και τις κοινωνικές παροχές προς τους πολίτες...

Η κοινοβουλευτική δημοκρατία μεταβάλλεται ραγδαία σε έναν μηχανισμό παράδοσης των κοινωνιών στο χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο, μέσω της ΕΕ η οποία, αντί να φροντίζει για την ισομερή ανάπτυξη όλων των κρατών-μελών, διευρύνει τις ανισότητες στις περιφέρειες και παραδίδει το Κοινωνικό Κράτος στις μεγάλες συγκεντρωτικές και μη ελεγχόμενες χρηματοπιστωτικές συσπειρώσεις. Τα πάσης φύσεως υπερεθνικά «επενδυτικά» σχήματα, με τη σύμπραξη και των δεκάδων χιλιάδων lobbies (που ενδημούν στις Βρυξέλλες και τις άλλες έδρες των

κοινοτικών οργάνων), καταφέρνουν δυστυχώς να κανοναρχούν τη ζωή των ευρωπαϊκών λαών.

Αυτός λοιπόν ο Κανονισμός της ΕΕ, που με την προτροπή του ΟΟΣΑ περιορίζει (μέχρι σημείου μελλοντικής κατάργησης) τα αναδιανεμητικά Συνταξιοδοτικά Συστήματα, παραδίδοντας τα αποθεματικά των Ταμείων, αλλά και τις ασφαλιστικές ατομικές εισφορές εργαζομένων-εργοδοτών, στις μεγάλες εταιρίες του χρήματος, είναι ακόμη ένα αντικοινωνικό δημιούργημα των χρηματιστηριακών-τραπεζικών lobbies. Μόνο φόβο, ανησυχία, αβεβαιότητα και πόνος θα φέρει στους ευρωπαίους και βεβαίως στους Έλληνες ασφαλισμένους που διαπιστώνουν, για άλλη μια φορά, ότι δεν υπάρχει μια εσωτερική πολιτική δύναμη που θα αντισταθεί στους προωθούμενους από τους δανειστές νέους ...θεσμούς τής διαρκούς κοινωνικής αλλοτρίωσης και αφαίμαξης του μόχθου τής εργασίας των πολιτών.

Αλέξης Π. Μητρόπουλος (Καθηγητής-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ)

Δημήτρης Π. Μητρόπουλος (Νομικός)